

27 Πάθος: ὅτι τὸ τοῦ πάθους ὄνομα διχῶς λέγεται· ἢ γὰρ τὸ ^{Phil.} εἰς φθορὰν ἄγον ἢ εἰς τελείωσιν. λέγεται γὰρ πάσχειν τὸ ξύλον ὑπὸ τοῦ πυρός, ὡς εἰς φθορὰν ἀγόμενον, λέγεται πάσχειν καὶ τὰς αἰσθήσεις ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, ἀντὶ τοῦ τελειοῦσθαι, καὶ ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν ἄγεσθαι. ὅτι ἐκ τῶν παθῶν τοῦ σώματος διαβαίνει τι πρὸς τὴν ψυχὴν· ἀλγοῦντι γὰρ συναλγεῖ καὶ εὐθυμοῦντι συνήδεται. ὅτι καὶ ἐμποδίζει αὐτῇ τὸ σῶμα τοιῶς ἢ τοιῶς διακείμενον, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅπερ οὐκ ἂν ἐγένετο, εἰ μὴ διέβαινεν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸ σχέσεως συμπάθειά τις ἐπὶ τὴν ψυχὴν οὕτως, ὡς τῆς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου

10 τῆς ὀπισθεν παθούσης τὸ μνημονευτικὸν πάσχειν. περὶ παθῶν· ὅτι τῆς ψυχῆς μέρη τὰ εἴ αἰσθητήρια καὶ τὸ φωνητικὸν μόριον καὶ τὸ διανοητικόν, ὅπερ ἐστὶν ἡ διάνοια. ἐκ δὲ τῶν ψευδῶν ἐπιγίγνεσθαι τὴν διαστροφὴν ἐπὶ τὴν διάνοιαν, ἀφ' ἧς πολλὰ πάθη βλαστάνειν καὶ ἀκαταστασίας αἴτια. ἔστι δὲ αὐτὸ τὸ πάθος ἢ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν

15 ψυχῆς κίνησις ἢ ὁρμὴ πλεονάζουσα. τῶν παθῶν τῶν ἀνωτάτω γένη τέσσαρα, λύπη, φόβος, ἐπιθυμία, ἡδονή. δοκεῖ δὲ τὰ πάθη κρίσεις εἶναι· ἢ τε γὰρ φιλαργυρία ὑπόληψις ἐστὶ τοῦ τὸ ἀργύριον καλὸν εἶναι. καὶ ἡ μέθη δὲ καὶ ἡ ἀκολασία ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα. καὶ τὴν μὲν εἶναι custολὴν ἄλογον, εἶδη δὲ αὐτῆς ἔλεος, φθόνος, ζῆλος, ζη-

20 λοτυπία, ἄχθος, ἐνόχλησις, ἀνοία, ὀδύνη, κύγχυσις. ἔλεον μὲν ὡς ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι, φθόνον δὲ λύπην ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, ζῆλον δὲ λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὦν καὶ αὐτὸς ἔχει, ἄχθος λύπην βαρύνουσαν, ἐνόχλησιν λύπην στενοχωροῦσαν καὶ δυσχωρίαν παρασκευάζουσαν, ἀνοίαν λύπην ἐκ διαλογισμῶν μένουσαν ἢ ἐπιτεινομένην,

25 ὀδύνην λύπην ἐπίπονον, κύγχυσιν λύπην ἄλογον, ἀποκλείουσαν καὶ κωλύουσαν τὰ παρόντα συνορᾶν. ὅτι ἡ ἀθανασία τῆς ζωῆς πάθος ἐστὶν ἢ σύμπτωμά τι. ὅτι δὲ πάθος ἢ σύμπτωμά τι ἡ ἀθανασία τῆς ζωῆς, δειχθήσεται ἐπὶ ὑποθέσει τῇ ἐκ θνητοῦ ἀθάνατον γίγνεσθαι· οὐ γὰρ μεταλήψει ἄλλης ζωῆς ἀθάνατον ἔσται τὸ θνητόν, ἀλλ' ὡς συμπτώ-

30 ματί τινι καὶ πάθει· ἢ γὰρ αὐτῇ ζωῇ παθοῦσα ἀθανασία ἐστίν. εἰ δὲ πάθους αἴτια ἡ ζωὴ ἀθανασία γίνεται, εἴη ἂν πάθος ἢ ζωὴ τῆς ἀθανασίας. εἰ οὖν τοῦ πάθους τοῦ ἰδίου τὸ πεπονθὸς οὐκ ἐστὶ γένος (σύμπτωμά τι γὰρ καὶ συμβεβηκὸς τὸ πάθος τοῦ πεπονθότος, ἀλλ' οὐκ εἶδος), οὐδ' ἂν τῆς ἀθανασίας γένος εἴη ἢ ζωὴ· οὐδὲ γὰρ γλυ-